

Oglaš. pripodana ind. tiakaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglaš. ind. šalju se napućnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odgovarajućim otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Cekovnog računa br. 247-249. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a našloga sve polkvart.“ Narodna poslovica.

Iskazi svakog četvrtke s početkom.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, a nepodpisani ne tiskaju, a nepotpisani ne primaju. Predplate za poštarinom stoje: 12 K u obće, 6 K za seljake, 3 K za pol. godine. Izvan carvine više poštarije. Plaća i utičaje se s Pl.

Pojedini broj stoji 10 h; zastali 20 h, koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Puli, J. Krmpotić i dr. (Viz. Siseo), kamo neka se našlovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavač Josip Hain. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 8).

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 22. novembra 1902.

Niti ovoga tjedna nije se parlamentarno političko stanje poboljšalo. Bacila se bijaše misao, da se stvori mjesto sadašnjega činovničkoga ministarstva, parlamentarno ministarstvo, to je ministarstvo sastavljeno iz članova što zastupničke što gospodske kuće. To ministarstvo imalo je biti takozvano koaliciono ili savezno, tako da bi u njem bile zastupane stranke raznorodnih načela. Unj imali su doći razni Njemci, pak Česi i Poljaci. Njeki su o tom ozbiljno radili, i mnogi tomu vjerovali, premda su kasnije, kad se je vidilo da iz te muke ne bude pogata, nastojali da to zataje. Bilo je i to koaliciono ministarstvo mrtvo-rođeno die, makar su i živi oni koji su želili u to ministarstvo doći, i kojih imena se bijaše također objelodanilo.

Istom ozbiljnošću govori se od par dana amo o sporazumku između Čeha i Njemaca. I danas sastao se je odbor Njemaca, da se počme dogovarati o tom, kakve predloge bi učinili Čehom. Jedan utork večer će se dalje dogovarati, tek samo Njemci, da se dogovore što da priuste Čehom i što da za se dobiju. Česi se na to oglašuju da će rado razpravljati o predlozih, koje bi njim Njemci postavili, i da će rado prihvatiti što nebi bilo na uštrb češkoga naroda. I to će izpjeniti. I umjereniji Njemci, i umjereniji Česi uvjđaju, da se parlament nemože uzdržati, a prikazuju se oboji pripravnimi na sporazum za to, da se nebaci na nje krivnja radi raspada parlamenta. Kad bi i imali bolje volje, stoje pripravnimi protiv njim i Svenjemci i Češki narodni demokrati. A i kad bi se što doseglo, bilo bi to samo za hip, za posve kratko vrijeme, za to da se otvori put razpravi obranbene osnove i proračuna za god. 1903. To priznaju i oni koji ozbiljno uzimlju pogovore za sporazum.

PODLISTAK

Za zasluge.

(Napisao: Dabo Razkrižar.)

Cestom vrville ljudi poput mravaca. Pozdravljalo se i odzdravljalo veselo, nehajno, vragoljasto.

Zvonko hohotanje seoskih moma, snaša, usadjelica odmjevalo nekud plahirno-zivahno.

Dječurlija se uzvrpoljila, nabacivala, a stari brojili i prebrajali, neko živo, drugi lieno, pospano, gotovo nehajno.

Svuda život, — — — pravi život!

Pod debelim stoljetnim hrastom stajao odrpani starac sumoran, ukotčen ko kameni kip. Duga, neuredjena kosa spuštala mu se čak dolje do ličnih jabučica, a biela srebrolika brada bila proplokana curkom malenih krležjavih oči. Bliedim, suhon javim licem krležali mu udubljeni puteljci, najježen i nasadjeni malenim bodljikavim dla-

Zastupnička kuća je međjutim imala i ovoga čedna četiri sjednice. Pojedini zastupnici su podavali upite i predloge. Pojedini ministri čitali su odgovore na starije upite. Razpravljalo se je, i dosta ozbiljno bar o nekih predmetih, i to sve u obliku prenositi.

Radi izgreda u Favoriten.

Utork dne 18. t. mj. svršila je razprava o izgredih u Favoriten prilikom obnóvnih izbora za zemaljski sabor. Kršćanski socijali su kod toga dosta dobro prošli. Njihov glavni govornik dr. Pattay govorio je jako stvarno. Prešnost njegovoga predloga kao i predlog sam bio je prihvaćen, predlog najme da se stvar točno izpitati i krivce kazni, i da se u buduću preduzetne onakovim izgredom.

Za podporu u biedi.

Kad su ono neki zastupnici bili molili Koerbera, da podnese zakonsku osnovu za podporu u biedi, bio je reko da će ju podnieći čim bude zastupnička kuća počela redovito raditi. Zastupnici zahtjevali su onda javno u kući, da odnosi odbor izvjesti o svih predlozih za podporu u biedi. I taj odbor je izvjestio, i prihvatilo se je prešnost da se dotični izvjestaj razpravi. Isti dan kad se je imao razpraviti i kad se je u istinu razpravio, podnio je Koerber zakonsku osnovu, kojom pita kuću odobrenje vjeresije od 3 milijuna 900 tisuć kruna za podporu u biedi. Obnašo je shodnim da kod toga i progovori, i da izrazi želju da bi tom razpravom bio dan početak redovitih razprava za dobrobit pučanstva. Izvjestitelj, kršćanski socijalac Leopold Steiner iztaknuo je u svom kratkom govoru posebiče, kolika je bieda u Istri, a najpače na istarskom Krasu i na kvarnerskih otocih. Učinio je obzirom na prešni predlog zastupnika Spincića za podporu u biedi, koj je bio postavio već prije više vremena. Kad bude spomenuta vjeresija odobrena i od gospodske kuće pak potvrđena od Njevogova Veličanstva, onda će ministarstvo

ćicama. Lievom se pazduhom podupro o debelu čvoravu štaku, dok je u koščatoj desnici stiskao kusasto, garavo krilo slamnatog šešira.

Uglušio ubogar kó top, tek što bi káčkada kao preko volje izmucao: „Smilujte se siromaku!“

Sunce se nagibalo zapadu.

Svjetina prolazila žurnijim korakom, al se na siromaka malo tko i obazre. Iz prikrajka uvuče se nekakav gospodin. Na prsima ljeskao mu o zadnjem sunčanom tračju maleni zlatni križić.

Bio to gradonačelnik, pristao čovjek, ovisoka stasa, gojnog trbušića, a k tomu naprasite čudi.

Približiv se ubogaru izbeči se kó gladno opanče: „Ođavle, derane, ili ću puškom na tebe!“ „U buhari biće ti bolje, . . . danas je svečanost, i obrativ se k svjetini grmu: ni novčića deranu!“

Ubog Neno zaštetario, uzdrkto lielom; al mu se noge prikovale pa ni makac.

nutarnjih poslova razdijeliti onu svotu od 3 mil. i 900 tisuć na pojedine krumovine i poslati na namjestništva. Namjestništva razdijeliti će na pojedina kotarska glavarstva i poslati njim a kotarska glavarstva na obćine. Nadajmo se da će to pravedno razdijeliti, najme tamo, gdje je u istinu nužda, i da će se pošteno postupati kod odnosnih radoja.

Trgovina na termine.

Tom trgovinom, sa žitoin najpače, obogaćivali su se naglo novčari na štetu proizvajdja. Već dugo se radi o tom da se tomu na kraj stane. Lani je zastupnička kuća prihvatila primjerenu zakonsku osnovu. Gospodaka kuća je tu osnovu ponekle promjenila u prilog novčarom. Morala je opet doći u zastupničku kuću na razpravu. Većina odbora prihvatila je promjene gospodske kuće, pod pritiskom, da inače neće biti zakonska osnova podastri na potvrdu Njevogova Veličanstva. Većina mislila da je bolje isto nego ništa. Izvjestitelj odbora dr. Ploj zagovarao je u kući vješto stanovite većine. Samo slučaj je nanesao, da se sve nije primilo kako je gospodaka kuća predložila. K glasovanju o jedinom paragrafu došli su kasno Poljski zastupnici, bivši u klubskoj sjednici. Predlog drugači nego je onaj gospodske kuće bio je prihvaćen sa jednim glasom većine. Na to je nastalo veliko veselje kod Svenjemaca i drugih koji su zagovarali promjenu, te vika: dolje sa ministrom poljodjelstva, dolje sa šefom Beckom! Sad će zakonska osnova morati opet u gospodsku kuću, i ako je ova neprihvatila kako ju je zastupnička, morat će opet natrag u ovu. I tako će se čekati na poboljšice još dulje vremena. Htjelo se je imati sve, pak se neće imati ništa.

Glede ođtete za prase.

Ministar-predsjednik kao upravitelj ministarstva nutarnjih poslova odgovorio je na odnosnu interpelaciju zastupniku Spinciću, da za prase, kupljene makar i slobodno na trgu, ako obole na pošasti u vrijeme od 40 dana što su kupljeni te ako

Načelnik odkasao nekud kó prikaza a gromada svjetine sažalno motrila drhćućeg ubogara.

Sa gradskog tornja oglaš se maleno zvonce nekud drhćućim, tugaljivim glasom i „Ave Maria“ prebirale usne vjernika. Svjetina se razilazila.

Ubogar ostao osamljen kó tronog u pustoj žeravi. Drhćućom rukom segnuo u dno šešira, al kó, da ga opeklinom obdari, zalelećio jadnik kó ljuti zimski vjetrov. Šešir bio je prazan. . . . I ono malo para, što mu je prolazeća svjetina nehajno dobacila, odnio „milosrdni“ gradonačelnik.

Sirotan jecao, dok mu prigušeni plač ne izbjie u moru gorkih suza.

Drhtnuo jače, . . . jače, zgrčio koščate pesti, skrinuo zubima, upravo kaži-prst na bučni, razkalašeni grad, svratio bolni, vajni pogled k nebu i tetureći riknuv kó ranjeni lave sruši se na zemlju.

se radi toga uredovno ubiju, država po obstojećih propisih neda nikakve ođtete, i da se tih propisa nemože mienjati. Radi toga pak morali bi ljecniči živina dobro paziti, kojim prascem imaju dozvoliti na trg, a kojim ne, jer se inače ljude u dobroj vjeri da su prasci zdravi, jako oštećuje.

Njeki odgovori ministra za bogoštovje i nastavu.

Ministar bogoštovja i nastave odgovorio je medju ostalim na dvie interpelacije zast. Spincića, postavljene izpred godinu i pol, jednu radi namještenja učitelja na talijanskoj školi u Opatiji, drugu radi hrvatske škole na Voloskom. Iz jednoga i drugoga vidi se, kako školske oblasti u Istri barataju što sa našimi obćinskimi oblastimi što sa našim narodom, težećim za školami u svojem jeziku. Glede hrvatske škole na Voloskom je ministarstvo doista uništio odluku k. kr. zemaljskoga školskoga vieća, kojom je htjelo da Voloska djeca idu u Opatiju u hrvatsku školu, i nalozilo istomu zemaljskomu školskomu vieću, da na novo povede razpravu, kako bi se dalo hrvatskoj djeci Voloskoj na Voloskom hrvatsku školu, al zemaljsko školsko vieće još i sad sa stvarju oteže, kako da nije dosad dovoljno otežalo.

Proti razbacivanju novca porezovnika sa strane zemaljskoga odbora Istre.

Dne 18. t. mj. postavio je zastupnik Spincić i drugovi upit na ministra-predsjednika i ministra financija radi postupka zemaljskoga odbora Istre u pitanju potrošarine u Voloskom kotaru. Tu je sa iskazi samih Talijana i njihovih plaćenika u Voloskom kotaru jasno dokazano, da se je sveza krmara u Puli obvezala davati 6000 K i neke postotke najprije Kršćin i drugovom, na račun potrošarine u Voloskom kotaru, a kasnije 8000 K godišnjih na račun iste potrošarine dru. Bennatu, koj jih pak daje dru. Costantinu za izdavanje „Prave Naše Sloge“. Dokazano je

Na granatom hrastu prebiraó maleni slavulj. Tihani romon potočića izvadjaó nekakvu tugaljivu melodiju, dok su male stidjive zvjezdice nekud živahnije uzdrhtale, bacajuć tugaljivi pogled u ono tamno, gluho prodolje.

— Iz grada izšetao načelnik sa sinom, pristalim momkom; dvoje oburuzanih ljudi.

Primaknuv se orijaškom duhu, načelnik rukom kó valira: „Pa tu još spavaš, derane prokijeti!“ — i gurnu ubogara nemilosno nogom.

Al Neno ni makac. Protegnuo se jadnik kó gladna godina i šutke ležao na mahovitom tlu.

Mladi doktor pogleda sažaljivo razjarenog oca, te saguvu se ubogaru tugaljivo šare: „On je mrtav“. „Oče, oče, što uradi!“

„Što, zar, . . . zašto mi križić na prsima pitam?“ — usplamti gradonačelnik.

„Za zasluge“, šanu iz prikrajka maleno deranče, što se je bilo znatiželjno uvuklo za ubojicom nesretnog Nena.

...nadalje da je ista sveza kočmara u Puluzela potrošarinu u Podgradskom kotaru za Kralje i drugove. I dokazano je, da je junta dala radje potrošarinu u Kastavskoj obćini. Krstiću i drugovom nego li potrošarinskome društvu u Kastvu, koje je pak morao odkupiti potrošarinu od Kralje i drugova. Dokazano je u obće, kako zemaljski odbor sa zemaljskim upravom na čelu barata sa novcem poreznika i radi na štetu obćega dobra, a u priloz stanovitih propalica i prodanaca. Takova šta neradi se nigdje kod poštenih uprava i poštenih ljudi. Prilazna je tim samim jednim primjerom u pravom svjetlu slavna družina: Campitelli — Chersich — Benatti — Costantini — Krstić sa Slacarićem i peđasi.

Radi ostavinskih rasprava.

U novije doba da hoće c. k. kotarski sud u Krku, a možda i koji drugi u Istri, da se podnese za provedenje ostavinskih rasprava imadu činiti putem c. kr. bilježnika ili odvjetnika. To je skopćano sa zablunim troškovi za stranke, obićno i tako siromašne. Zast. Spinčić i drugovi također su radi toga interpelaciju na ministra-predsjednika kao i upravitelja pravosudja, da li je voljan narediti, da se rasprave glede ostavina posve kod c. kr. sudova obavljaju.

Dotacija za udržanje dvora Njevogova Veličanstva.

Vlada je podnela zakonsku osnovu, kojom se pita da se priinos za dvor Njeg. čes. i kralj. Veličanstva sa strane ove polovice monarhije povisi od 9 mil. 300 tisuć kruna na 11 milijuna 300 tisuć K godišnji. Priinos do sad da je isti kakov je bio prije 30 godina, a od onda da su troškovi kod dvora narasli, te da bi jih valjalo pokriti.

Je li istina?

Zastupnici Biankini, Spinčić i drugovi upravlili su na ministra-predsjednika upit, da li je istinita viest, sto ju je donijela nedavno „Edinost“, da je najme u negovoru s Italijom tajan uvjet, kojim se je austrijska vlada obvezala da će podupirati prevlast Talijana nad Hrvatima i Slovencima u primorskih krunovinah? — kako u istinu radi već desetke godina. Ako nebi bila ta viest istinita, kako inače opravdava vlada svoj postupak na obalah jadranskoga mora?

Stvarni izpravci zast. Biankini-a.

U sjednici carevinskoga vieća od dne 7. o. mj. izrekao je hrvatski zastupnik iz Dalmacije g. Biankini krasan govor kod rasprave o poznatoj izvaji ministra-predsjednika, u kojem se je osvrnuo i na žalostne odnošaje u našem Primorju i o kojem govori naš bečki izviestitelj u 74. broju našega lista.

Na taj govor obazreo se talijanski zastupnik Istre Bartoli u sjednici od 11. o. mj. (o kojem nas je u glavnih crtal izviestio isti izviestitelj u br. 75. „N. Sl.“)

Zast. Biankini stavio je u sjednici od dne 12. o. mj. na govor Bartoli-ov sliedeće stvarne izpravke:

Zast. Biankini započe hrvatski pak nastaviti njemacki: Višoka kućo! Kao što je sva irredentska štampa, napose ona kraljevine Italije, tako je i g. zastupnik Bartoli imao tu dobrotu, da se je na moj govor od dne 7. o. mj. osvrnuo, da pobije samo nekoje izpravke:

Ostalih točaka — a te su najvažnije — nije se usudio ni dotaknuti se.

Nu i ono malo, što je g. zastupnik kazao, neodgovara istini, te moram to da izpravim.

Nije istina — i to izpravljam stvarno, da se vriedja prava Talijanah Primorja

*) Radi preobilnosti gradiva izostalo iz posljednjeg broja. Op. uređi.

radi toga, a da, se hirom nekolicina hrvatskih i slovenskih agitatora zadovolji.

Istina je uprotiv, da te nepravedne povlastice Talijanah Primorja poput hridine u, hrvatskoj i slovensko pućanstvu Primorja, koji se najelementarnije pravi u javnih uređih, šteta, te povreda plemi (Povladjivanje — prigovor).

Nisu to agitatori, već hrvatski i slovenski rodoljubi, koji se trude polaziti u potreba pućanstva, da učine koćac abnormalnom stanju (Povladjivanje).

Izpravljam stvarno, da gojete talijanski jezik u Primorju svim javnim potrebama — kao što je dr. Bartoli kazao — jer nije ni po zadnjem od Talijanah krivotvorenom popisu pućanstva (Prigovor) većina pućanstva Primorja talijanska. Nemora se biti doktorom prava za znati, da tuđi jezik nemože zadovoljiti potrebama jednog pućanstva (Odobranje. Dr. Benatti: Vama nije talijanski jezik tuđi!) Talijanski jezik jest Slavensom tuđi.

Izpravljam stvarno, da nisam u svojem govoru od dne 7. o. mj. nikoga denuncirao. (Povladjivanje — prigovor) Ja sam ustanovio samo javne, drške nepodobštine, koje su za obstanak Hrvata i Slovenaca u Primorju i u Dalmaciji pogibeljne, i to bijaše moja rodoljubna dužnost. (Posve pravo — povladjivanje.) Kaže li g. zastupnik Bartoli, da je ustanovljenje javnih činjenica denuncijacija, tada mu odgovaram, da on ili nerazumije, koje li su dužnosti sasvjestnog zastupnika, ili opetuje stara odrapu rećenicu, kojom hoće Talijani Primorja spraviti istinu na svietu. (Odobranje — prigovor).

Izpravljam stvarno, da neima u mojem govoru od dne 7. o. mj. ni rieči, ni misli, koje bi mogla čast ove visoke kuće povriediti ili mene i moju stranku poniziti. (Tako je!) Ako je gosp. zastupnik Bartoli u tom smislu na mene ciljan, tada mu bacam nizku osvadu natrag i upućujem ga na sramotne događaje u istarskom saboru. (Posve pravo!) Tamo kod kuće imati će dr. Bartoli dosta posla, hoće li čast narodnog zastupstva zastiti i najdublje ponizenje svoje stranke izlićiti. (Povladjivanje — prigovor).

Izpravljam stvarno, da nisam kazao, da goje Talijani Primorja državi neprijateljske težnje*. Ja sam kazao, da je uništenje i tlaćenje Hrvata i Slovenaca i državi štetno. Kažu li pako neprestano javni događaji, da nisu Talijani ni državi prijazni, tada je to posao vlade. (Živahno povladjivanje.) Čuti li dr. Bartoli obzirom na one javne događaje potrebu, da se ovdje malo opravda, tada je to samo hvaleriedno.

Izpravljam stvarno, da ja nisam u svojem govoru jaku ruku vlade proti Talijanoin pozivao, već da sam samo za pravicu za Talijane, Hrvate i Slovence, za postivanje zakona i prava sviju i za sve molio. (Tako je!)

Izpravljam stvarno, da nisam kazao, da se može neprijateljskim držanjem vlade čitav jedan narod uništiti. Kazao sam pako, da se može dielove toga naroda odnaroditi, i to vidim u raznih kotarjih zapadne Istre, koji bijahu još polovicom prošloga stoljeća posve hrvatski i koji su danas ludom vladinom politikom paljrtvom talijanstvu. (Posve dobro! Zast. dr. Bartoli: jeli to još uvijek stvarni izpravci?)

Izpravljam stvarno, (Veselos) da je velika neistina i krvava ironija, ako kaže gosp. Bartoli, da se Talijane Primorja tlaći. (Odobranje.) Mnogo se hoće srćanosti onim, koji govore o tlaćenju Talijanah Primorja, pošto su oni absolutni gospodari u školah i uređih, i koji nedovoljavaju dapače hrvatskim zastupnikom u istarskom saboru niti govoriti svojim materinskim jezikom. (Čujte! Čujte!) prigovor. Zast. Bartoli: Ta oni govore hrvatski. Ja da ovdje, nipošto pako hrvatski zastupnici u Istri.

Izpravljam stvarno, da nisam kazao u svojem govoru, da su Talijani Primorja za njihove suplemenke u Italiji puni simpatija: Ako nas hoće g. Bartoli sada osvjedočiti, o tom, da mi neće tih simpatija nikada zapamtiti, ja se danes s miškom paljnjom posve, i to kao g. Benatti, da mi nećemo niti primorjima, niti Hrvatima i Slovencima, ako je pako, je nepatije za suplemenke u Italiji jako drleko isle, da mi postale za pravo vjatskoga pućanstva, poćanstva, i talijnimi, tada ćemo ih niti sagrađiti, danjom za našim narodnu. (Odobranje. Prigovor) Je pobijati za svimi sredstvi. (Živahno odobranje).

I neobaziraj se na te simpatije, na glas izdaja, izpravljam dotične rieči za zastupnika Bartoli-a, da se narod u Istri doista od vlade i od talijanske vladajuće stranke izdaje i svimi sredstvi, dapače i novcem poreznika i od strane iste stranke zavajda i kviri. (Čujte! Čujte!) i to po stvorovih, hojih se svaki poštenjak srami.

Izpravljam stvarno, da nije istina, da sam napao talijanski mladež i talijansku vladu i njezine nosioce.

Ono što se tiče zlostavljanja čozotskih ribara u Dalmaciji spada već dayno u kraljevstvo bajkah, to g. Bartoli nemože za to podati nikakav dokaz. Ja sam naprotiv u svojem govoru naveo mnogo dokaza, koje nemože dr. Bartoli opravdi, da se u Italiji vriedja našu narodnost, dapače čak i našega vladara, a da proti tomu neustaje talijanske oblasti; kao što bi bila njihova dužnost. (Posve pravo!)

Izpravljam stvarno, da nisam kazao, da bijaše društvo „Dante Alighieri“ prije ustrojeno nego li društvo „Lega Nazionale“.

Što je prije ustrojeno društvo „Lega Nazionale“ izključuje, da je ono podržnikom društva „Dante Alighieri“. (Poklik: To tvrdite Vi!) Molim „pustite“ me, da svrsim.

Tvrdi li g. Bartoli, da nepodupire društvo „Dante Alighieri“ društvo „Lega Nazionale“ kod ustrojenja talijanskih školah u Istri i Dalmaciji, tada pitam ja, zašto se društvo „Dante Alighieri“ toliko brine za rećene škole, zašto pozivuju talijanske novine i odlični rodoljubi Italije javno na sabiranje prinosa za talijanske škole u naših južnih pokrajinah?

Koji igra tuj komediju? Na to neka odgovore gospoda Talijani. (Odobranje.)

Izpravljam stvarno, da je gruba neistina, kao da bi bilo koje društvo izvan granica monarhije naše hrvatske i slovenske škole podupiralo. Za tu težku osvadu ostao je g. Bartoli dužan na dokazih. (Poklici: Vi također!) Ja sam dokazao. (Prigovor) To kažu također Talijani.

Izpravljam stvarno, da nije istina, da je bivši talijanski ministar Villari škole društva „Lega Nazionale“ u Dalmaciji posjetio kao privatna osoba. On je posjetio te škole kao predsjednik društva „Dante Alighieri“ i kao pouzdanik talijanske vlade. Radi toga je on izviestio o nadziranju tih školah u ovogodišnjoj glavnoj skupstini društva „Dante Alighieri“ u Sieni (Čujte!) i talijanskoj vladi. (Čujte! Čujte!) To su priobliće sve važnije talijanske novine, čak i „Il popolo romano“ (Poklik: on je izviestio o stanju talijanske prosvjete u Primorju!) On je izviestio o školah društva „Lega Nazionale“.

Nekoji tih novina i „La Bianca“ na Rieči izviestile su nadalje, da je Villari u Dalmaciji također Talijane pobudjivao. Protivna tvrdnja g. Bartoli-a nije dakte izmelnjita i od novinah njegovje vlastite stranke opovrgnuta. (Povladjivanje — prigovor).

Izpravljam stvarno, da sam ja potomak pravostare, hrvatske, pućke obitelji, premda zvonim moje ime talijanski. Mlečići su tečajem svoje duge vlade u Dalmaciji, pošto nenogahu hrvatska imena izgovarati, običavali i hrvatska obiteljska imena, kao što i imena mjestah, gorah, Jukah prevesti u

talijanski jezik. Tako su primjerice preveli Ivanović u Giovanni (Veselos), Slavić u Bognoli itd. Moje plemenako ime Mastilčević preveli su u Biankini. Odmah veselos! Poklik: zašto ste to čini? To je bilo prije tri stoljeća. (Opećanstvo.) Ja sam morao baštinstvo preneti u tim nepravedu. Ali recimo — hoće li je vrlo zanimivo — da bih ja bio Talijan i da bih živio u jednoj hrvatskoj pokrajini, kao što su Istra i Dalmacija, bio bih svaki doznati, da se postojecim sa većinom pućanstva, da njoj nećem i da posretim novoj domovini sve svoje sile i u narodnostnom smislu. (Odobranje.) Tako su postupali uvijek najveći rodoljubi svietu. Imena Napoleon, Cavour, Gambetta, Zola itd. govore za to.

Ah, kako sretno bi bile siromašne hrvatske pokrajine Istra i Dalmacija, kad bi gosp. Bartoli....

Predsjednik: Molim, da se ograničite na stvarni izpravak.

Zast. Biankini: Odmah ću svrsiti.... Kad bi gosp. Bartoli i njegovi drugovi ovim velikim primjerom: Napoleon, Cavour itd. sledili. (Veselos i odobranje.) Gosp. Bartoli, promisljajte o tom, dok je još vrijeme, jer se nepravde, koje se nanasa jednomu plemenitomu narodu, osvjećuju prije ili kasnije! (Odobranje i pleskanje. Govorniku festitaju.)

Sjećajte se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Franina i Jurina.

Fr. Si ćija Jurino, da je pošta stari Kampiteja va Bec?

Jur. Ča su ga morda pozvali na rumančino, ča ni znal va diete na uzde držat gospodski fakini.

Fr. Vero da je šal na ministarjer prosit, da budju napisu na novoj istarskoj željeznici samo talijanski i tudeški.

Jur. A ča smo mi talijanski breki?

Fr. Talijanska gospoda nas za takove drže.

Jur. Da njim nebude preselo!

Pogled po Primorju.

Puljsko rovinjski kotar:

Otvorenje škole družbe sv. Cirila i Metoda u Stokovelma. Tamo izmed Svetivčente i Jurisći proteglo se na pitotomom zaravniku liepo seoce Stokoveci, projete 43 kuće. Podaleko četvrt safi leže Rezanci sa 50 dimova pa dalje Raponji i Bokorčići, i svi su ovi školani u Stokoveci. To je najzapovutiji kraj Istre a narod neuk kao neuk, pa je bila hvaleriedna namisao, ravnateljstva družbe sv. Cirila i Metoda, da ovdje ustroj školu pa tako i ovaj kraj, priyde u kolo prosvjetljenije svoje braće.

Otvorenje škole bilo je u nedelju 23. ovog mjeseca. Osvano dan hoće takav al-jutra ledeno, da ti je sve oko usiju zviždalo. Škola bila okićena zasavama

